

Samorząd
Województwa Opolskiego

REGIONALNY OŚRODEK POLITYKI SPOŁECZNEJ W OPOLU

Obserwatorium Integracji Społecznej
45-315 OPOLE ul. Głogowska 25C
TEL. (77) 44 15 250; 44 16 495 FAX (77) 44 15 259

ROPS w Opolu

OIS.4011-2-1/11

STRUKTURA DOCHODÓW RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM W 2010 r.

Analiza została opracowana na podstawie informacji uzupełniającej *Bilans potrzeb gmin w zakresie pomocy społecznej na 2011 r.*, wykonywanej dla ROPS w Opolu przez wszystkie ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie woj. opolskiego, a także w oparciu o dane ze *Sprawozdania MPiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej, pieniężnych, w naturze i usługach za I - XII 2010 r.*¹

Celem analizy jest uzyskanie informacji o sytuacji materialnej rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, zwłaszcza rodzin wielodzietnych i niepełnych, które w największym stopniu zagrożone są ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

W analizie wyróżniono 4 grupy dochodów przypadających na jedną osobę w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej, tj.:

- brak dochodu;
- dochód do 200 zł;
- dochód od 201 do 351 / 477 zł;
- dochód pow. 351 / 477 zł.²

Za definicję dochodu przyjęto zapis wynikający z art. 8 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³, zgodnie z którym *za dochód uważa się sumę*

¹ Sprawozdania MPiPS-03 za 2009 r. - Dział 5, kol. 1 wiersze: 1, 16 i 21

² Art. 8 i 9 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2009 r., Nr 175, poz.1362 – tekst jedn. z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2009 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U z 2009 r., Nr 127, poz.1055)

miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o:

- 1) miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych;
- 2) składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach;
- 3) kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Do dochodu nie wlicza się jednorazowego pieniężnego świadczenia socjalnego, zasiłku celowego, pomocy materialnej mającej charakter socjalny albo motywacyjny, przyznawanej na podstawie przepisów o systemie oświaty, wartości świadczeń w naturze, świadczenia przysługującego osobie bezrobotnej na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych.⁴

Badane dochody osób korzystających z pomocy społecznej zostały ustalone na podstawie ostatniego wywiadu środowiskowego sporządzonego w 2010 r.

W 2010 r. pomocą społeczną w woj. opolskim objęto 30 723 osoby i rodziny⁵, tj. o 2% mniej niż w 2009 r. Spadek liczby świadczeniobiorców wynika przede wszystkim z „zamrożenia” kryterium dochodowego w pomocy społecznej, który pozostaje bez zmian od 2006 r., przy nieznacznym wzroście zamożności rodzin korzystających z pomocy społecznej. Ekspertki podkreślają, że gdyby kryterium zostało zwiększone – stosowanie do wzrostu kosztów utrzymania - odsetek osób korzystających z pomocy byłby większy o kilka punktów procentowych.

Dla potrzeb niniejszej analizy wśród gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2010 r. wyróżniono 4 typy rodzin, tj.:

- ✚ rodziny wielodzietne – 3 359 (10,9% objętych pomocą społeczną ogółem w woj. opolskim);
- ✚ niepełne – 4 328 (14,1%);
- ✚ emerytów i rencistów – 6 626 (21,6%);
- ✚ pozostałe osoby i rodziny – 16 410 (53,4%)⁶.

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2009 r., nr 175, poz. 1362 - tekst jednolity z późn. zm.)

⁴ Definicje dochodu gospodarstw domowych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą określają art. 8 ust. 5, 6 i 7 ustawy o pomocy społecznej.

⁵ Bez 1 367 rodzin objętych pomocą powiatowych centrów pomocy rodzinie.

⁶ W tym jednoosobowe gospodarstwa domowe – dochód do 477 zł (w innych rodzinach dochód do 351 zł obliczany jest na 1 osobę w rodzinie).

Tabela 1. Rodziny objęte pomocą społeczną w woj. opolskim w latach 2009-2010

Wyszczególnienie	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2009-2010		
	Ogółem		wzrost/spadek
	2009	2010	2009=100%
RAZEM	31 325	30 723	98
<i>odsetek</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>x</i>
z tego:			
rodziny wielodzietne	3 862	3 359	87
<i>odsetek</i>	<i>12,3</i>	<i>10,9</i>	<i>x</i>
rodziny niepełne	5 496	4 328	79
<i>odsetek</i>	<i>17,5</i>	<i>14,1</i>	<i>x</i>
rodziny emerytów i rencistów	7 087	6 626	93
<i>odsetek</i>	<i>22,6</i>	<i>21,6</i>	<i>x</i>
pozostałe osoby i rodziny	14 880	16 410	110
<i>odsetek</i>	<i>47,5</i>	<i>53,4</i>	<i>x</i>

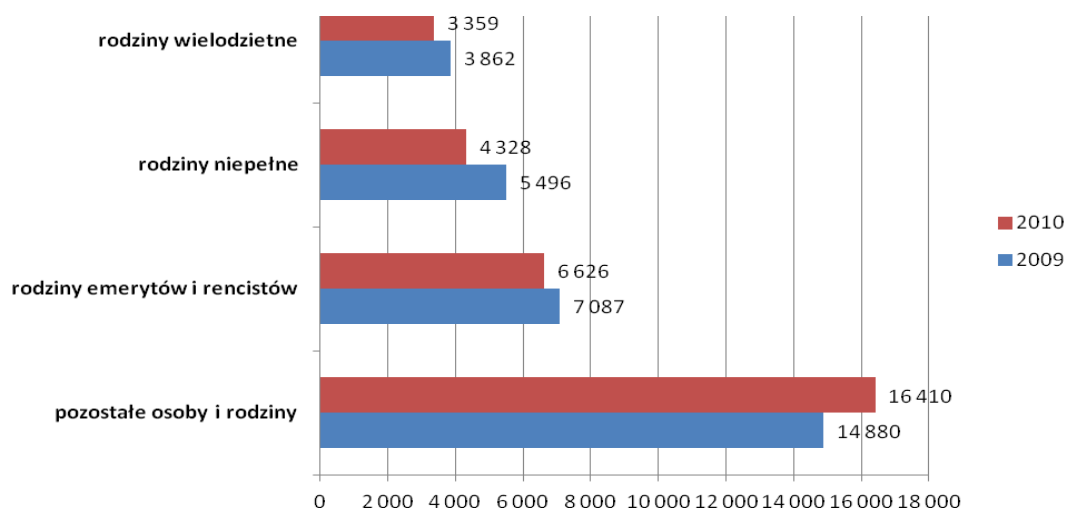
Źródło: opracowanie własne OIS

W 2010 r., w porównaniu do 2009 r. – najbardziej zmalała:

- liczba rodzin niepełnych – o 21%,
- liczba rodzin wielodzietnych – o 13%,
- liczba rodzin emerytów i rencistów – o 7%

Wzrosła natomiast liczba pozostałych osób i rodzin – o 10%, w tym jednoosobowych gospodarstw domowych – o 7%.

Wykres 1. Rodziny objęte pomocą społeczną w woj. opolskim w latach 2009-2010 (typy rodzin)

Źródło: opracowanie własne OIS

Tabela 2. Struktura dochodów rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2010 r.

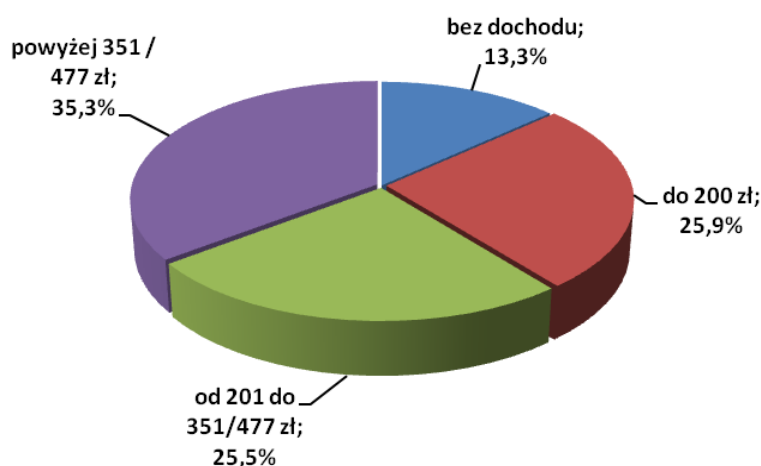
Rodziny objęte pomocą społeczną w woj. opolskim - ogółem	Razem	w tym rodziny o miesięcznych dochodach na 1 osobę w rodzinie			
		bez dochodu	do 200 zł	od 201 do 351 /477 zł	powyżej 351 / 477 zł
	30 723	4 084	7 964	7 834	10 841
%	100,0	13,3	25,9	25,5	35,3
<i>w tym:</i>					
rodziny wielodzietne	3 359	32	1 176	1 271	880
%	100,0	1,0	35,0	37,8	26,2
rodziny niepełne	4 328	148	1 402	1 462	1 316
%	100,0	3,4	32,4	33,8	30,4
rodziny emerytów i rencistów	6 626	12	284	1 474	4 856
%	100,0	0,2	4,3	22,2	73,3
pozostałe rodziny	16 410	3 892	5 102	3 627	3 789
%	100,0	23,7	31,1	22,1	23,1

Źródło: opracowanie własne OIS.

Spośród wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną w 2010 r. największą grupę stanowiły osoby i rodziny utrzymujące się z miesięcznego dochodu w wysokości powyżej kryterium dochodowego (powyżej 351 zł lub 477 zł) – 35%.

Kolejnymi grupami są: rodziny o dochodach do 200 zł – prawie 26%, rodziny o dochodach w przedziale 201 zł – 351 zł (lub 477 zł) - 25,5%, a najmniej jest rodzin nie posiadających własnego dochodu – nieco ponad 13%.

Wykres 2. Struktura rodzin objętych pomocą społeczną wg osiąganego dochodu w 2010 r.

Źródło: opracowanie własne OIS.

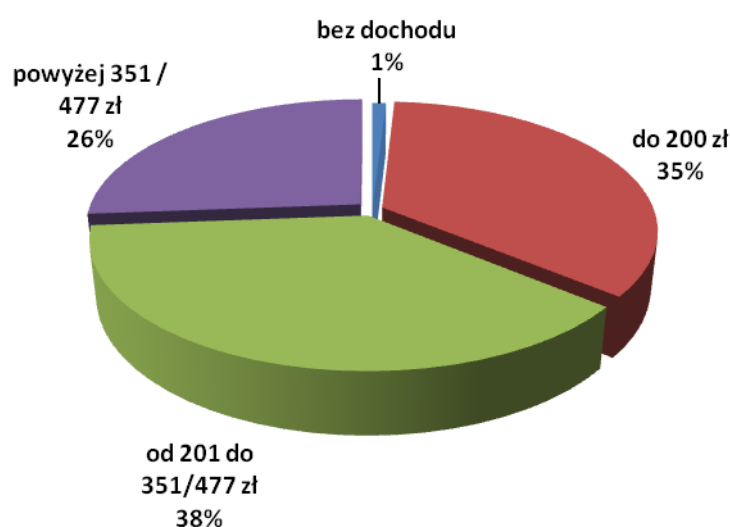
Analiza danych wskazuje na istotne różnice występujące w strukturze dochodów poszczególnych typów rodzin objętych pomocą społeczną. Dotyczy to zwłaszcza rodzin wielodzietnych i niepełnych, których sytuacja materialna jest szczególna, ponieważ dodatkowym źródłem ich dochodu są świadczenia społeczne (świadczenia rodzinne, świadczenia z pomocy społecznej, dodatki mieszkaniowe itp.).

W związku z tym odsetek rodzin w rodzinach wielodzietnych i niepełnych bez żadnego dochodu jest znikomy, jednak większość z nich uzyskuje dochody poniżej ustawowego kryterium dochodowego w pomocy społecznej.

Wśród 3 359 rodzin wielodzietnych:

- 1% nie posiada żadnego dochodu,
- 35% dysponuje miesięcznym dochodem na osobę w rodzinie nie przekraczającym 200 zł,
- dochód w przedziale od 201 zł do 351 zł posiada prawie 38% rodzin,
- powyżej 351 zł dochodu na osobę ma 26% rodzin wielodzietnych.

Wykres 3. Struktura dochodów rodzin wielodzietnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2010 r. w proc.

Źródło: opracowanie własne OIS.

W 2010 r. - w porównaniu do 2009 r. - wzrosła grupa rodzin wielodzietnych o dochodach do 351 zł (o 5,8 pkt proc.) a spadała liczba gospodarstw o dochodach

powyżej kryterium (o 4,6 pkt proc.). W pozostałych grupach dochodowych nie wystąpiły istotne różnice.

Tabela 2 Struktura dochodów rodzin wielodzietnych objętych pomocą społeczną w 2010 r.

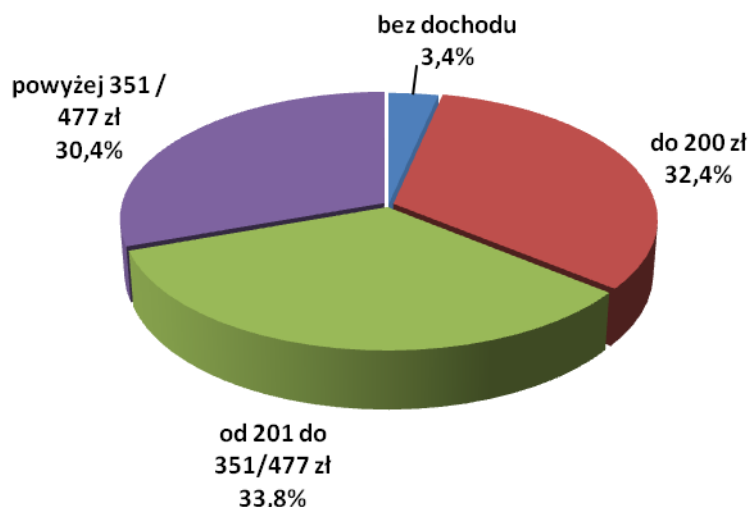
Lp.	POWIAT	Struktura dochodów rodzin wielodzietnych								
		Liczba rodzin o miesięcznym dochodzie na 1 osobę w zł								
		Ogółem	bez dochodu	odsetek	do 200 zł	odsetek	od 201 do 351 zł	odsetek	Powyżej 351 zł	odsetek
1	BRZESKI	359	6	1,7	117	32,6	116	32,3	120	33,4
2	GŁUBCZYCKI	232	1	0,4	65	28,0	142	61,2	24	10,3
3	KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI	321	6	1,9	134	41,7	108	33,6	73	22,7
4	KLUCZBORSKI	257	5	1,9	50	19,5	149	58,0	53	20,6
5	KRAPKOWCKI	192	0	0,0	37	19,3	71	37,0	84	43,8
6	NAMYSŁOWSKI	225	0	0,0	62	27,6	92	40,9	71	31,6
7	NYSKI	521	3	0,6	225	43,2	193	37,0	100	19,2
8	OLESKI	214	2	0,9	54	25,2	79	36,9	79	36,9
9	OPOLSKI	518	7	1,4	207	40,0	153	29,5	151	29,2
10	OPOLE MIASTO	126	0	0,0	19	15,1	48	38,1	59	46,8
11	PRUDNICKI	223	0	0,0	159	71,3	41	18,4	23	10,3
12	STRZELECKI	171	2	1,2	47	27,5	79	46,2	43	25,1
	RAZEM	3 359	32	1,0	1 176	35,0	1 271	37,8	880	26,2

Źródło: opracowanie własne OIS.

Największy udział rodzin wielodzietnych, nie dysponujących własnym dochodem, występuje w powiatach: kędzierzyńskim i kluczborskim (1,9%) oraz brzeskim (1,7%), natomiast w czterech powiatach (krapkowickim, namysłowskim, prudnickim i Mieście Opolu) w ogóle nie występują rodziny wielodzietne bez dochodu.

Najwięcej rodzin wielodzietnych o dochodach pow. 351 zł występuje w: Opolu Mieście – 46,8% i powiecie krapkowickim – prawie 44%. Najmniej takich rodzin jest w powiatach prudnickim i głubczyckim – po 10,3%.

Wykres 3. Struktura dochodów rodzin niepełnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2010 r.

Źródło: opracowanie własne OIS.

W 2010 r. największą grupę w rodzinach niepełnych stanowią rodziny o dochodach od 201 do 351 zł (prawie 34%) oraz rodziny o dochodach do 200 zł stanowią (32,4%). Bez własnego dochodu jest tylko 3,4% rodzin niepełnych.

W porównaniu do 2009 r. największe różnice występują wśród rodzin o dochodach powyżej kryterium (351/477 zł) – liczba rodzin niepełnych spadła o 5,3 punktów procentowych, a wśród rodzin o dochodach od 200 do 351 zł – liczba rodzin wzrosła o prawie 5 pkt. proc.

Tabela 3. Struktura dochodów rodzin niepełnych objętych pomocą społeczną w 2010 r.

Lp.	POWIAT	Struktura dochodów rodzin niepełnych								
		Liczba rodzin o miesięcznym dochodzie na 1 osobę w zł								
		Ogółem	bez dochodu	odsetek	do 200 zł	odsetek	od 201 do 351 zł	odsetek	Powyżej 351 zł	odsetek
1	BRZESKI	547	22	4,0	146	26,7	175	32,0	204	37,3
2	GŁUBCZYCKI	279	5	1,8	72	25,8	157	56,3	45	16,1
3	KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI	465	19	4,1	181	38,9	156	33,5	109	23,4
4	KLUCZBORSKI	303	1	0,3	112	37,0	118	38,9	72	23,8
5	KRAPKOWCKI	305	11	3,6	81	26,6	101	33,1	112	36,7
6	NAMYSŁOWSKI	229	1	0,4	51	22,3	92	40,2	85	37,1
7	NYSKI	677	30	4,4	238	35,2	203	30,0	206	30,4
8	OLESKI	185	13	7,0	38	20,5	60	32,4	74	40,0
9	OPOLSKI	508	33	6,5	172	33,9	138	27,2	165	32,5
10	OPOLE MIASTO	247	8	3,2	55	22,3	92	37,2	92	37,2
11	PRUDNICKI	321	0	0,0	167	52,0	88	27,4	66	20,6
12	STRZELECKI	262	5	1,9	89	34,0	82	31,3	86	32,8
	RAZEM	4 328	148	3,4	1 402	32,4	1 462	33,8	1 316	30,4

Źródło: opracowanie własne OIS.

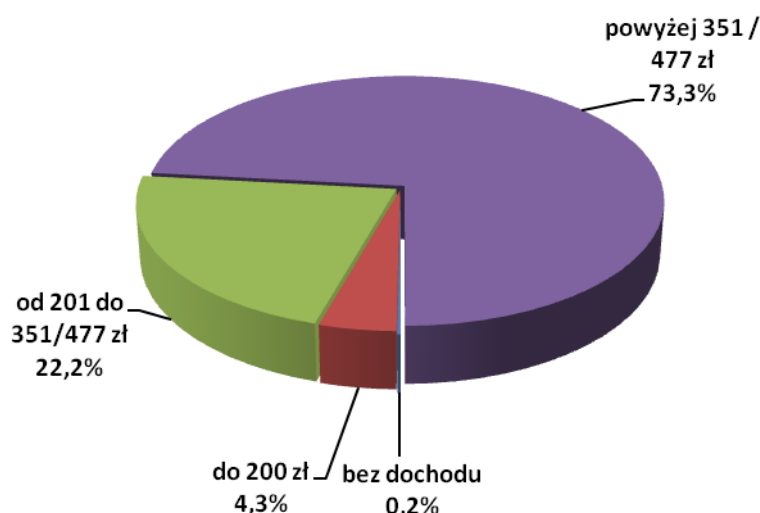
Struktura dochodów rodzin niepełnych w poszczególnych powiatach województwa jest bardzo zróżnicowana:

- ✚ najwięcej rodzin niepełnych bez dochodu zanotowano w powiatach: oleskim (7%) i opolskim-ziemskim (6,5%). W powiecie prudnickim w ogóle nie występują rodziny niepełne bez dochodu, a w powiecie kluczborskim i namysłowskim odsetek tych rodzin wynosi odpowiednio: 0,3% i 0,4%;
- ✚ najwięcej rodzin niepełnych o dochodach przekraczających kryterium dochodowe zanotowano w powiatach: oleskim – 40% i Opolu Mieście –37,2%, a najmniej w powiecie głubczyckim – 16,1%.

Analizie poddano również strukturę dochodów rodzin emerytów i rencistów, w których średnie, miesięczne dochody przypadające na 1 osobę są dużo wyższe niż w rodzinach wielodzietnych i niepełnych.

- Tylko 12 rodzin nie posiada żadnego dochodu (0,2%);
- 284 rodziny dysponują dochodem do 200 zł (4,3%);
- 22 % (1 474 rodziny) ma dochód między 201-351 zł;
- ponad 73% (4 856) dysponuje dochodem przekraczającym 351 zł.

Wykres 4. Struktura dochodów rodzin emerytów i rencistów korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2010 r.

Źródło: opracowanie własne OIS.

Najwięcej rodzin emerytów i rencistów bez własnych dochodów jest w powiecie kluczborskim – 2,9%. Natomiast rodzin o dochodach do 200 zł miesięcznie najwięcej jest w powiecie prudnickim – 11,1%.

Dochody w przedziale od 201 do 351 zł posiada najwięcej rodzin w powiecie prudnickim – 46,4% i powiecie głubczyckim – prawie 39%. A w grupie rodzin emerytów i rencistów korzystających z pomocy społecznej o dochodzie pow. 351 zł najwięcej jest w powiatach: Opolu Mieście – 92,9%, krapkowickim – prawie 92,7% i strzeleckim – ponad 84%.

Tabela 4 Struktura dochodów rodzin emerytów i rencistów objętych pomocą społeczną w 2010 r.

Lp.	POWIAT	Struktura dochodów rodzin emerytów i rencistów								
		Liczba rodzin o miesięcznym dochodzie na 1 osobę w zł								
		Ogółem	bez dochodu	odsetek	do 200 zł	odsetek	od 201 do 351 zł	odsetek	Powyżej 351 zł	odsetek
1	BRZESKI	582	0	0,0	35	6,0	80	13,7	467	80,2
2	GŁUBCZYCKI	419	0	0,0	7	1,7	161	38,4	251	59,9
3	KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI	607	1	0,2	37	6,1	165	27,2	404	66,6
4	KLUCZBORSKI	349	10	2,9	7	2,0	87	24,9	245	70,2
5	KRAPKOWCKI	450	0	0,0	0	0,0	33	7,3	417	92,7
6	NAMYSŁOWSKI	400	0	0,0	21	5,3	66	16,5	313	78,3
7	NYSKI	732	0	0,0	50	6,8	222	30,3	460	62,8
8	OLESKI	433	1	0,2	27	6,2	138	31,9	267	61,7
9	OPOLSKI	851	0	0,0	30	3,5	186	21,9	635	74,6
10	OPOLE MIASTO	645	0	0,0	8	1,2	38	5,9	599	92,9
11	PRUDNICKI	425	0	0,0	47	11,1	197	46,4	181	42,6
12	STRZELECKI	733	0	0,0	15	2,0	101	13,8	617	84,2
	RAZEM	6 626	12	0,2	284	4,3	1 474	22,2	4 856	73,3

Źródło: opracowanie własne OIS.

Tabela 5. Struktura dochodów świadczeniobiorców pomocy społecznej w latach 2009-2010

Rodziny objęte pomocą społeczną w woj. opolskim	Struktura dochodów rodzin objętych pomocą w woj. opolskim w latach 2009-2010								
	Miesięczny dochód na 1 osobę w rodzinie								
	bez dochodu		zmiana	do 351/477 zł		zmiana	powyżej 351 / 477 zł		zmiana
	2009	2010	2009=100%	2009	2010	2009=100%	2009	2010	2009=100%
OGÓŁEM	3 849	4 084	106	16 554	15 798	95	10 922	10 841	99
w tym:									
rodziny wielodzietne	32	32	100	2 640	2 447	93	1 190	880	74
rodziny niepełne	161	148	92	3 376	2 864	85	1 959	1 316	67
rodziny emerytów i rencistów	17	12	71	2 001	1 758	88	5 069	4 856	96
pozostałe rodziny	3 639	3 892	107	8 537	8 729	102	2 704	3 789	140

Zródło: opracowanie własne OIS.

W 2010 r., w porównaniu do 2009 r.:

→ w grupie gospodarstw domowych bez dochodów:

- wzrósł odsetek rodzin ogółem o 6%, przy czym dotyczy to tylko pozostałych rodzin (wzrost o 7%);
- zmalała liczba rodzin niepełnych (o 8%) oraz rencistów i emerytów (o 29%);
- liczba rodzin wielodzietnych bez dochodów pozostała bez zmian;

→ w grupie dochodów do 351/477 zł:

- o 2% wzrósł odsetek pozostałych rodzin;
- zmalała liczba rodzin niepełnych (o 15%), wielodzietnych (o 7%) oraz rencistów i emerytów o 12%;

→ w grupie dochodów powyżej kryterium dochodowego:

- zmalała liczba rodzin wielodzietnych (o 26%), niepełnych (o 33%) oraz liczba rodzin emerytów i rencistów (o 4%);
- wzrosła o 40% liczba rodzin pozostałych. W grupie gospodarstw domowych o dochodach powyżej kryterium ustawowego znajduje się duża część klientów objętych Programem rządowym „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, który stosuje wyższe kryterium dochodowe stanowiące 150% kryterium podstawowego, tj. kwotę 526,50 zł na osobę w rodzinie oraz 715,5 zł dla osoby samotnej.

Wnioski

W 2010 r. - podobnie jak w latach poprzednich, w strukturze dochodów klientów pomocy społecznej woj. opolskiego występują istotne różnice, wynikające z wielu niezależnych czynników, wśród których najważniejsze to: typ gospodarstwa domowego i miejsce zamieszkania.

Wśród wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej wyróżniają się rodziny wielodzietne i niepełne, które wprawdzie w większości osiągają własne dochody, ale są one na tyle niskie, że rzadko przekraczają kryterium dochodowe. Tylko 26% rodzin wielodzietnych (o 5 pkt proc. mniej niż w 2009 r.) i 30% rodzin niepełnych (o 6 pkt proc. mniej niż w 2009 r.) dysponuje dochodem przekraczającym kryterium dochodowe w pomocy społecznej. Wartość tego kryterium (351 zł) jest niższa niż wynosi granica minimum egzystencji, która na koniec 2010 r. dla 4-osobowej rodziny (rodzice i 2 dzieci) wynosiła 402 zł.⁷ W związku z tym - podobnie jak w roku 2009 r. - świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na poziomie niższym niż obliczone dla 2010 r. minimum egzystencji.

Inaczej jest w rodzinach emerytów i rencistów, z których ponad 73% osiąga dochody przekraczające kryterium dochodowe (o 1 pkt proc. więcej niż w 2009 r.), prawie 23% dysponuje dochodem od 201 zł do 351 zł, a tylko 4,3% ma niższy dochód niż 200 zł.

W pozostałych rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej najwięcej jest takich, które dysponują dochodem poniżej 200 zł (31%) oraz rodzin bez dochodu (prawie 24%). Równie mały jest odsetek rodzin, których dochód przekracza kryterium dochodowe (23%).

Z powyższego wynika, że rodziny wielodzietne i niepełne, choć najczęściej dysponują własnym dochodem (niezarobkowe źródła dochodu), to ich sytuacja dochodowa jest najtrudniejsza.

Najwięcej rodzin wielodzietnych i niepełnych w powiatach, w których występuje duży odsetek rodzin nie posiadających dochodu i równocześnie jest niewielki odsetek rodzin o dochodach wyższych niż 351 zł występuje w powiatach: nyskim, oleskim, brzeskim i opolskim ziemskim.

⁷ P. Kurowski, *Zmodyfikowanie minimum egzystencji w 2009 r.*, *Polityka Społeczna* nr10/2010, s. 33

Tabela 6. Rodziny wielodzietne i niepełne objęte pomocą społeczną bez dochodu i o najwyższych dochodach w 2010 r.

Lp.	Powiaty w woj. opolskim w 2010 r.	Rodziny objęte pomocą społeczną - bez dochodu i o najwyższych dochodach							
		bez dochodu				dochód powyżej 351 zł			
		rodziny wielodzietne		niepełne		rodziny wielodzietne		niepełne	
		liczba rodzin	odsetek	liczba rodzin	odsetek	liczba rodzin	odsetek	liczba rodzin	odsetek
1	BRZESKI	6	1,7	22	4,0	120	33,4	204	37,3
2	GŁUBCZYCKI	1	0,4	5	1,8	24	10,3	45	16,1
3	KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI	6	1,9	19	4,1	73	22,7	109	23,4
4	KLUCZBORSKI	5	1,9	1	0,3	53	20,6	72	23,8
5	KRAPKOWCKI	0	0,0	11	3,6	84	43,8	112	36,7
6	NAMYSŁOWSKI	0	0,0	1	0,4	71	31,6	85	37,1
7	NYSKI	3	0,6	30	4,4	100	19,2	206	30,4
8	OLESKI	2	0,9	13	7,0	79	36,9	74	40,0
9	OPOLSKI	7	1,4	33	6,5	151	29,2	165	32,5
10	MIASTO OPOLE	0	0,0	8	3,2	59	46,8	92	37,2
11	PRUDNICKI	0	0,0	0	0,0	23	10,3	66	20,6
12	STRZELECKI	2	1,2	5	1,9	43	25,1	86	32,8
	RAZEM	32	1,0	148	3,4	880	26,2	1 316	30,4

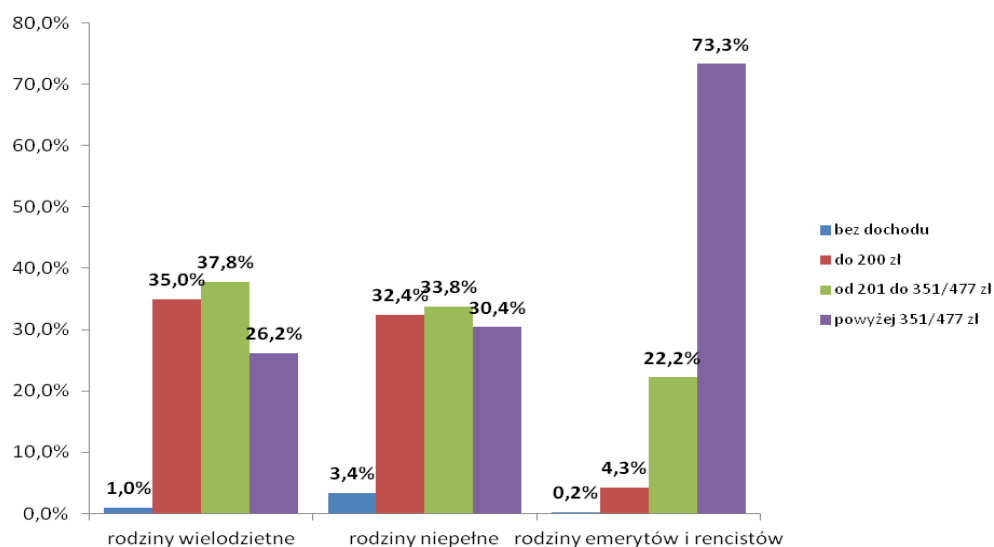
Zródło: opracowanie własne OIS.

Ponadto analiza danych statystycznych wskazuje, że spośród różnych typów gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej, w grupie niskich dochodów (do 200 zł) największy odsetek stanowią:

- rodziny wielodzietne - łącznie 36% tych rodzin dysponuje dochodem na jedną osobę w rodzinie, który nie przekracza 200 zł;
- rodziny niepełne – łącznie 35,8% ma dochód niższy niż 200 zł na osobę w rodzinie.

Dla porównania w rodzinach emerytów i rencistów wskaźnik ten wynosi tylko 4,5 %.

Wykres 5. Struktura dochodowa świadczeniobiorców pomocy społecznej w podziale na wyszczególnione grupy rodzin objęte analizą w 2010 r.

Źródło: opracowanie własne OIS.

Szczegółowa analiza o jednej z grup świadczeniobiorców pomocy społecznej woj. opolskiego – rodzin wielodzietnych, znajduje się w raporcie z badania regionalnego OIS w Opolu *Sytuacja życiowa rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w woj. opolskim* (www.ois.rops-opole.pl). Należy jednak podkreślić, że średnie dochody obliczone w tym badaniu uwzględniają pomoc pieniężną udzieloną z tytułu kłęski żywiłowej - powodzi w 2010 r. (wysokie wartości zasiłków jednorazowych), natomiast powyższa analiza tej pomocy nie uwzględnia.

Rekomendacje

1. W ramach realizacji zadania samorządu województwa, wynikającego z ustawy o pomocy społecznej, prowadzony będzie stały monitoring warunków życia osób i rodzin objętych pomocą społeczną w regionie, w tym sytuacja dochodowa rodzin najbardziej zagrożonych ubóstwem i wykluczenie społecznym, tj. rodzin wielodzietnych i niepełnych.

Opracowano w Obserwatorium Integracji Społecznej
Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Opolu
Opole, wrzesień 2011 r.